

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อน และหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552 จำนวน 52 คน และประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล 13 แห่ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 92,705 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล 13 แห่ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจาก 13 ตำบล ๆ ละ 30 คน รวมจำนวนประชาชนที่ทำการศึกษาทั้งหมด 390 คน

2) นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน 2 สมัย ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลเกิ้ง และนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลโคกก่อ

3) นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 13 ตำบล ๆ ละ 4 คน รวมทั้งหมด 52 คน โดยแยกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน 2 สมัย ตำบลละ 2 คน และที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันสมัยเดียว ตำบลละ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 22 ข้อ แบ่งเป็นก่อนได้รับเลือกตั้ง จำนวน 12 ข้อ และหลังได้รับเลือกตั้ง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่น โดยประเด็นสัมภาษณ์จะเน้นที่ข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพเป็นหลัก เช่น รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ ลักษณะปฏิสัมพันธ์ กลยุทธ์ที่ใช้ รวมทั้งผลที่ตามมา

3. แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสังเกตกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

4. เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องบันทึกภาพ เพื่อใช้สำหรับบันทึกเสียงการสนทนา การสัมภาษณ์ และบันทึกภาพกิจกรรม เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

5. แบบจดบันทึก โดยคณะผู้วิจัยจะเตรียมไปสำหรับการจดบันทึกภาคสนาม (field note) โดยจะทำการจดบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็น คำให้สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ในช่วงแรกจะทำการจดบันทึกอย่างย่อก่อน แล้วจึงนำมาขยายความทันทีหลังการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเด็นและกรอบ

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

- 2) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในการเลือกตั้ง ก่อนและหลังการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552

- 3) ศึกษาภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง กลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง รวมทั้งศึกษาผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่มีต่อท้องถิ่นนั้น ๆ โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

- 4) การสนทนากลุ่มย่อยเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แนวทางประกอบการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและสถิติที่ใช้

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และร้อยละ

- 1.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการกำหนดคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

5 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วย
3 คะแนน	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าความถี่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาจากความคิดเห็น สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น และการสังเกตการณ์ โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน